

άξιος

άξιος, -ια, -ιο, επίθ. [*<αρχ. ἄξιος*], άξιος. **1.** που έχει αξία, που αξίζει, που είναι ικανός ή κατάλληλος για κάτι, που αξίζει κάτι, ιδίως κάποια διάκριση, κάποιο βραβείο, κάποιον έπαινο: «είναι άξιος οικογενειάρχης || είναι άξιος γιατρός || είναι άξιος γι' αυτή τη θέση || είναι άξιος συγγραφέας για να πάρει αυτό το βραβείο». **2.** ως επαναλαμβανόμενο επιφώνημα επιδοκίμασίας **άξιος! άξιος!** ακούγεται από εκκλησίασμα που επικροτεί την ικανότητα, τη θρησκευτικότητα ή το ήθος κάποιου μητροπολίτη κατά την ενθρόνισή του. Αντίθ. *ανάξιος! ανάξιος!* (Ακολουθούν 15 φρ.)·

- άξια χέρια, βλ. λ. χέρι·

- άξιο παλικάρι, βλ. λ. παλικάρι·

- άξιος ο μισθός του, βλ. λ. [μισθός](#)·

- *δε σ' έχω άξιο να...*, δε σε θεωρώ άξιο να κάνεις ή να καταφέρεις κάτι: «δε σ' έχω άξιο να κόψεις το ποτό || δε σ' έχω άξιο να κόψεις το τσιγάρο || δε σ' έχω άξιο να φέρεις σε πέρας αυτή τη δουλειά». Συνών. *δε σ' έχω ικανό να(...)*·

- είναι άξιο λόγου, βλ. λ. [λόγος](#)·

- είναι άξιο παιδί (τέκνο) του πατέρα του, βλ. λ. παιδί·

- είναι άξιος για όλα, **α.** ενεργεί χωρίς δισταγμούς ή ηθικούς ενδοιασμούς: «έχε το νου σου μ' αυτόν που κάνεις παρέα, γιατί είναι άξιος για όλα». **β.** μετά από κάποια καθοριστική επιτυχία του είναι ικανός να πετύχει τα πάντα: «αφού απ' το τίποτα μπόρεσε κι έγινε διευθυντής, είναι άξιος για όλα αυτός ο άνθρωπος»·

- είναι άξιος λόγου, βλ. λ. [λόγος](#)·

- είναι άξιος της μοίρας του! βλ. λ. [μοίρα](#)·

- είναι άξιος της τύχης του! βλ. λ. τύχη·

- είναι κόπου άξιο, βλ. λ. κόπος·

- είναι λόγου άξιο, βλ. λ. [λόγος](#)·

- η γυναίκα και το άλογο θέλουν άξιο καβαλάρη, βλ. λ. [καβαλάρης](#)·

- οι όμορφες γυρεύονται κι οι άξιες παινεύονται, βλ. λ. [παινεύομαι](#)·

- πάντα άξιος! (άξια!), ευχή που δίνεται μετά την τελετή του μυστηρίου στο νουό ή τη νουά, που βάφτισε ένα νήπιο ή στον κουμπάρο ή την κουμπάρα, που πάντρεψε ένα ζευγάρι, να είναι πάντα άξιοι για παρόμοιες ενέργειες.